

Határozati javaslatok

A Magyar Tudományos Akadémia Agrártudományok Osztálya Kertészeti Bizottsága 1977. szeptember 1-én megtekintette Veszprém megye jellegzetes kertészeti üzezeit. A látottak alapján, s a megye vezetőivel történt konzultáció, továbbá a szakemberekkel történt véleménycsere azt igazolta, hogy a megye szakvezetése, üzemi szakemberei — lehetőségeikhez képest — mindent megtettek Veszprém megye kertészeti termesztésének fejlesztése érdekében.

A megye nem tartozik kertészeti termesztés vonatkozásában a kedvező adottságú megyék sorába. E megállapítás alól egyedül a szőlőtermesztés jelent kivételt.

A lehetőségek ismerete, felmérése alapján a Kertészeti Bizottság a Mezőgazdasági és Élelmezésügyi Minisztériumnak és a Magyar Tudományos Akadémia Agrártudományok Osztályának az alábbi határozati javaslatokat terjeszti fel, hogy ezzel hozzájáruljon Veszprém megye kertészeti termesztésének továbbfejlesztéséhez.

a) Szőlőtermesztés

1. A Mezőgazdasági és Élelmezésügyi Minisztérium által az V. ötéves tervidőszakra előirányzott 700 ha-nyi szőlőtelepítés kivitelezése biztosítottnak látszik. A telepítési alapokmányok elkészültek, a telepítéshez szükséges szaporítóanyag előállítása azonban megyén belül nincs biztosítva. Szükségesnek tartjuk — helyi oltókapacitás kifejlesztésével — a szaporítóanyag megyén belüli megtermelését. Ennek érdekében el kell készíteni — lehetőség szerint még 1977. végéig — az ültetvények telepítésének ütem- és fajtaszerkezeti tervét.
2. A Szentgyörgyhegy komplex rekonstrukciójához egységes kiviteli tervet kell készíteni, a tervben meghatározott rekonstrukciós munkákat a rendelkezésre álló anyagi és egyéb lehetőségek alapján folyamatosan kell kivitelezni. Javasoljuk a Mezőgazdasági és Élelmezésügyi Minisztériumnak, hogy a megye évi meliorációs munkáihoz nyújtható támogatást a lehetőségekhez képest emelje meg.

Javasoljuk továbbá, amennyiben erre lehetőség van, hogy a rekonstrukciós tevékenység megvalósításához a Természetvédelmi Tanács és az Idegenforgalmi Hivatal járuljon hozzá.

3. Bár a nagyüzemi szőlő korszerűsítése Veszprém megyében az országos átlagot meghaladja, távlatilag gondot okoz a szövetkezetekben levő összesen mintegy 3000 ha területű háztáji szőlők, valamint a nagyüzemi szőlőkből kb. 46 %-os részarányt képviselő 180—240 cm sortávolságú szőlők korszerűsítése. Ennek megvalósításához javasoljuk az állami támogatás kiterjesztését az üzemi jelleggel telepítésre kerülő háztáji szőlőkre, továbbá az ehhez szükséges hitelek biztosítását.
4. A fenti telepítési és korszerűsítési feladatok szervezése, s a meglévő termőültetvények hozamának, gazdaságosságának fokozása érdekében javasoljuk, hogy a Badacsonyi Állami Gazdaság vezetésével, annak Borkombinátjára épülve termelési és borértékesítési társulást hozzanak létre.
5. Veszprém megye 4 történelmi borvidéke kiemelkedő szerepet játszik az ország minőségi bortermelésében. Ezért a termelői, a fogyasztói és exportérdekek egyeztetésével hatóságilag nagyobb figyelmet javasolunk fordítani az innen származó termékek származási helyének feltüntetésére, illetve annak védelmére.

b) Zöldségtermesztés

1. A megyei igények kielégítéséhez mintegy 1500 ha területen 2400 vg-nyi friss zöldség termesztésének feltételeit kell biztosítani. A szántóföldi zöldségtermesztés fejlesztése érdekében a gépesíthető zöldségnövények termesztését — korszerű technológiák fokozatos bevezetésével — elsősorban specializált nagyüzemekben kell elősegíteni. A szántóföldi zöldségtermesztés műszaki fejlesztése érdekében a gépesítés mellett főként az öntözött terület arányának növelését kell szorgalmazni.
2. Változatlanul folytatni kell a kiegészítő és háztáji gazdaságok zöldségtermesztésének támogatását anyag, eszköz és palánta biztosításával, továbbá zavartalan áruátvétellel.
3. A megye országosan is jelentős hőerőművei (Ajka, Inota) „hulladék” hőenergiáját a korai zöldségtermesztés szolgálatába célszerű állítani. Felhasználási lehetőségeinek kimunkálására tervtanulmányt javasolunk készíteni.
4. Sürgős fejlesztésre szorul a megyében a zöldség-hajtátás és palántanevelés. Belátható időn belül el kell érni, hogy lakosonként legalább 0,5 m² hajtató palántanevelő terület létesüljön és ebből 10 % fűthető berendezésű legyen.

c) Dísnövénytermesztés, tájrendezés

1. A megye napfényellátottsága és hőmérsékleti viszonyai az Alföldénél kedvezőtlenebbek, ezért az üveg alatti dísnövénytermesztés fejlesztése csak a megye zöldfelületi szükségleteinek és a lakosság dísnövényigényeinek magasabb szinten történő kielégítése céljából indokolt. A rohamosan fejlődő városok és az exponált üdülőtájak optimális ellátása érdekében a dísnövény-keresdedelem és a virágkötészeti tevékenység fejlesztése is indokolt.
2. A változatos domborzati és talajviszonyok, valamint a tenyészidőszakban átlagosan lehulló 400 mm-nyi csapadék előnyös lehetőséget teremt a díszfaiskolai termesztés nagyobb arányú fejlesztésére.
Javasoljuk egy ilyen jellegű tervnek a közeljövőbeni elkészítését.
3. A személyi tulajdonban levő zárt kertek legkisebb felületét 1500 m²-ben (400 négyszögöl) határozta meg a megyei vezetés. A jelenlegi adottságoknak megfelelő termesztésre használt zárt kertekben területegységenként — javaslatunk szerint — 40 m²-nél kisebb és 100 m²-nél nagyobb alapterületű épület építésére engedélyt ne adjanak (360 m²-ként, illetve 100 négyszögölenként 10 m² épület alapterület).
4. A megye városaiban a zöldterületek növelése és a városok jobb levegőjének biztosítása érdekében javasoljuk az ún. „zöld ékek” folyamatos kialakítását mindazokon a területeken, melyek nem kerülnek, vagy nem kerülhetnek beépítésre.
Javasoljuk a megyei tanácsnak, hogy ezek kivitelezésére a közeljövőben készíttessen tervtanulmányt.
5. Javasoljuk, hogy Veszprém, Tapolca és Pápa városokban 1990-ig fokozatosan az egy lakosra jutó parkfelületet legalább 15 m²-re növeljék.
6. Javasoljuk, hogy a Balaton-felvidéken a nemesvámosi „Petőfi”, az aszófői „Kék Balaton”, a balatonfüredi „Jókai”, a mencshelyi „Balaton-felvidék”, a veszprémi „Dózsa”, a zánkai „Magyar Tenger” és a kővágóórsi „Béke” Mezőgazdasági Termelőszövetkezet kezelésében levő erdők fenntartása és felületük növelése érdekében, — állami támogatás biztosításával — egyszerű együttműködésen alapuló környezetvédelmi erdőtársulást szervezzenek.

d) Gyümölcsstermesztés

1. A lakossági ellátásra és a nyári idegenforgalomra való tekintettel a csont-héjasok — cseresznye, meggy — nagyobb arányú telepítését javasoljuk a megyei szerveknek.
2. A Balaton-felvidék mandulatermesztési hagyományainak alapulvételével javasoljuk a megyében a mandulatermesztés fejlesztésére egy tervtanulmány elkészítését.

Kozma Pál
akadémikus
az MTA Kertészeti Bizottságának elnöke

